

Aan de vaste commissie Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer

Ter attentie van G.C. Honsbeek, griffier

Datum: 4 september 2023**Betreft:** Gespreksnotitie rondetafelgesprek verduurzaming van de woningvoorraad**Even voorstellen**

Regionaal Energieloket (hierna: REL) heeft 9 jaar een bewezen staat van dienst als professioneel energie- en duurzaamheidsloket voor ruim 100 Nederlandse gemeenten en ~5,6 miljoen Nederlanders. In 2022 hebben zijn via (projecten van) ons energieloket in samenwerking met gemeenten in ~220.000 unieke koop- en huurwoningen energiebesparende maatregelen getroffen.

De randvoorwaarden voor de benodigde versnelling in de verduurzaming zijn meer dan ooit op orde: een relatief hoog bewustzijn bij bewoners door hoge energieprijzen, meerjarige rijksmiddelen voor gemeenten en prikkels in de regelgeving zoals de hybride warmtepomp als nieuwe standaard per 2026.

Het is nu een kwestie van uitvoeren. Hieronder staan enkele geleerde lessen en aanbevelingen.

1. Houd de regierol voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving bij gemeenten

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten een regierol hebben in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De ROB heeft in twee adviesrapporten in beeld gebracht hoeveel ambtelijke capaciteit gemeenten nodig hebben om hun rol te vervullen. We zien dat gemeenten met de middelen die het rijk hiervoor heeft vrijgemaakt volop bezig zijn hun teams te versterken. En met de specifieke uitkeringen voor de aanpak energiearmoede en het Nationaal Isolatieprogramma hebben gemeenten nu ook langjarig geld om bewoners te helpen met het verduurzamen van hun huis. Gemeenten zijn goed op stoom! **Aanbeveling: blijf bij de gemaakte systeemkeuze om gemeenten de regie te geven.**

2. Maak de energiefixers structureel

Sinds de sterke stijging van energieprijzen zijn er in heel Nederland in rap tempo energiefixprojecten opgezet. Energiefixers gaan van deur tot deur en installeren kleine energiebesparende maatregelen bij mensen met kans op energiearmoede. Het is voor het eerst sinds de uitrol van het gasnet dat 'de overheid' weer bij mensen thuis komt rond het onderwerp energie. En dat werkt als een trein: een fixbezoek levert niet alleen een honderden euro's lagere energierekening, meer wooncomfort en CO₂-besparing op, maar draagt ook aan sociale cohesie en vertrouwen in de overheid. Recent onderzoek van TNO bevestigt dit. Regionaal Energieloket zet sinds eind 2022 energiefixers in. In 10 maanden hebben we 140 energiefixers geworven en opgeleid. Vanuit 5 vestigingen hebben zij tot het moment van schrijven ruim **12.000 huisbezoeken** afgelegd. De enige reden dat we nog geen 1.400 energiefixers in dienst hebben is dat gemeenten veel tijd nodig hebben om hun aanpak energiearmoede te concretiseren en aanbestedingen in de markt te zetten.

1. **Barrière:** op basis van de openbare aanbestedingen van de afgelopen twee jaar schatten we in dat van de 300 miljoen euro uit de eerste en tweede tranche van de regeling aanpak energiearmoede 10 à 15% in de markt is gezet. Dat percentage kan en moet snel omhoog zodat we nog dit stookseizoen veel bewoners kunnen helpen met een forse besparing op de energierekening.
2. **Aanbeveling: spoor gemeenten aan om snel werk te maken van de inzet van energiearmoedemiddelen.**

Onze fixers en de infrastructuur die wij en andere aanbieders hebben opgebouwd, hebben een enorme potentie.

1. Kans:

- a. **'Middelgrote' energiebesparende maatregelen:** fixers kunnen worden ingezet voor energiebesparende maatregelen waar bouw- en installatiebedrijven niet aan toe komen of gewoonweg te duur voor zijn. Denk bijvoorbeeld aan **waterzijdig inregelen** van de CV-ketel (goed voor 5 tot 10% besparing op de energierekening).

- b. *Signaleren en doorverwijzen*: fixers worden getraind om **sociale problematiek** rond schulden, eenzaamheid, gezondheid of opvoeding van kinderen te signaleren tijdens het huisbezoek. Zij wijzen bewoners op beschikbare hulp en regelingen en maken - indien gewenst - een koppeling met de juiste welzijnsorganisatie, budgetcoach, schuldhulpmaatje of huiswerkbegeleider.
- c. *Doorstroom naar een baan in de techniek*: door fixers die dat willen en kunnen breder op te leiden en in te zetten, leveren we ook een positieve bijdrage aan het **arbeidsmarkttekort**. We werken nu aan een doorstroommodel waarbij energiefixers uitstromen richting een betaalde baan bij een bouw- of installatiebedrijf.

2. **Aanbeveling: zorg dat de middelen voor energiefixers worden doorgetrokken tot minimaal 2030.**

3. Ontzorging: een 'energieloket 3.0' in iedere gemeente

Alle gemeenten hebben sinds het Energieakkoord 2013 een energieloket: een plek waar bewoners terecht kunnen voor onafhankelijke informatie en advies over verduurzaming van de woning. De afgelopen 10 jaar zijn energieloketten flink geprofessionaliseerd en opgeschaald qua kennisniveau, capaciteit en IT-infrastructuur. Ze spelen - in opdracht van gemeenten - de rol als lokale/regionale 'spin in het web' tussen bewoners, uitvoerende bedrijven, de gemeente(n) en lokale initiatieven.

Echter, om de doelen voor 2030 te halen, hebben zowel de *koplopers*, *middenmoters* als de *achterblijvers* een passend ontzorgingsaanbod nodig. Gemeenten kunnen daar vanuit hun regierol aan bijdragen door een 'uitvoeringsorganisatie' in te richten die vraag en aanbod systematisch bij elkaar brengt en voor iedere bewoner op een passende manier ondersteunt. Een 'energieloket 3.0' omvat onder andere maar niet uitsluitend:

1. **faciliteert verschillende verduurzamingsroutes en klantreizen**, van warme doorverwijzing naar lokale aanbieders, hulp bij doe-het-zelf isoleren of volledige ontzorging met advies-aan-huis en werkzaamheden van verschillende uitvoerders coördineren;
2. **ontzorgt financieel**, door landelijke en lokale subsidies voor mensen te bundelen, met financieel advies en te helpen bij het aanvragen van leningen;
3. **werkt samen met lokale energiecoöperaties en buurtinitiatieven** om de energie, kennis en capaciteit van vrijwilligers slim te benutten;
4. **monitort de voortgang** op woningniveau en stelt gemeenten in staat om datagedreven bij te sturen;
5. **leert kortcyclisch** wat wel en niet werkt in het helpen van de verschillende doelgroepen en aanpakken bij te stellen.
6. helpt bij het ontwikkelen van **oplossingen voor moeilijk te verduurzamen woningtypen** zoals monumenten

Aanbeveling: geef nu zekerheid dat de extra middelen voor hun regierol in de energietransitie worden doorgetrokken tot 2030. Veel gemeenten zetten al stappen om een energieloket 3.0 te bouwen, zelf of samen op regionaal of provinciaal niveau. Zij hebben daarbij wel steun nodig van het rijk.

